

2025-05-05

Kommunfullmäktige

§ 20

Dnr 2025/111 6.6.2

Inrätta kommunalt naturreservat Hedners park**Kommunfullmäktiges beslut**

1. Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken förklaras del av fastigheten Ydre Asby 2:124, området markerat med grönt raster på bifogad karta, som naturreservat.
2. Naturreservatets namn ska vara Hedners park.
3. Beslutet riktar sig till allmänheten samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.
4. Skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård fastställs i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Sammanfattning**Syftet med naturreservatet**

Syftet med Hedners park naturreservat är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av områden viktiga för friluftslivet. Naturparkens karaktär, av en halvöppen till halvsluten trädbeklädd betesmark med gamla, grova lövträd samt ett naturskogsartat barrskogsavsnitt i norr, ska bevaras. Området ska ha en god tillgänglighet för besökare och kunna vara ett uterum för naturpedagogisk verksamhet för grupper i olika åldrar.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och att områdets karaktär och naturvärden bevaras genom röjningsåtgärder. Plantering av lövträd eller andra åtgärder för att trygga återväxt av träd kan bli aktuella. Åtgärder för att förlänga livet på enskilda träd och att trädsäkra riskträd kan bli aktuella. För att nå syftet för friluftslivet kan olika anordningar för friluftslivet bli aktuella. Ydre kommun vill bevara ett område med lång kontinuitet av natur- och kulturvärden samt rekreation. Genom reservatsbildning vill Ydre kommun säkra framtida bevarande och skötsel av Heders park.

2025-05-05

Kommunfullmäktige**Skäl för beslut**

Ydre kommun vill bevara ett område med lång kontinuitet av natur- och kulturvärden samt rekreation. Genom reservatsbildning vill vi säkra framtida bevarande och skötsel av Hedners park.

Skötselplan

Kommunen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga, för naturreservatets långsiktiga vård.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Ydre kommun.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning -
2. uppföra jaktorn eller röja pass för att underlätta jakt -
3. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar -
4. tillföra växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen -
5. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster -
6. framföra motordrivet fordon -
7. föra bort död ved från reservatet - undantag från detta kan ske vid ev större skador på skogen för att förhindra spridning av granbarkborre eller att volymerna blir för stora att hantera på annat sätt än bortforsling.
8. uppföra nya byggnader och andra anläggningar.

Dessutom är det förbjudet att utan Kommunens tillstånd:

9. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området

Förbuden i A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Kommunen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet utan att någon ytterligare ersättning utbetalas:

2025-05-05

Kommunfullmäktige

1. utmärkning av, och information om, reservatet -
 2. naturvårdande skötsel i form av röjningar, bete, slåtter och vid behov plantering av befintliga trädarter för att behålla trädkontinuitet -
 3. hävd genom bete och /eller slåtter samt tillhörande skötsel till hävdade marker -
 4. säkring av riskträd -
 5. iordningsställande, markering och underhåll av friluftslivsanordningar -
 6. bekämpning av invasiva arter eller främmande arter, vid behov -
 7. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder.
- Bestämmelserna i B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.
-

- C. Kommunen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:
1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar annat än i pedagogiskt syfte –
 2. medföra okopplad hund.
 3. Göra upp eld på andra ställen än befintliga iordningställda grillplatser-
 4. Samla ved.

Dessutom är det förbjudet att utan Kommunens tillstånd:

1. anordna eller bedriva tävlingar som kan orsaka slitage på mark och stigar -
 2. varaktigt sätta upp tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning.
- Förbuden i C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
-

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård, skötsel, uppföljning eller dokumentation av växt- och djurliv samt mark- och vattenförhållanden eller åtgärder för friluftslivets behov och som framgår av B-föreskrifterna för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar, efter tillstånd av Kommunen, enligt servitut och avtal så som;

2025-05-05

KommunfullmäktigeLedningsrätt: 0580-97/12.1
-----**Beslutsunderlag**

Kommunstyrelsens förslag till beslut 2025-04-14 § 61

Karta Hedners park naturreservat

Skötselplan för Hedners park naturreservat

Invigning av Hedners park

Kommunstyrelsens beslut 2023-05-22 § 74, dnr KS 2023/195

Beslutet skickas till

Akten

Samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunekolog

Hedners park

Lillsjön

2:128
2

2:10
2:28

2:128
1

2:124

2:129

2:6

2:12

2:130

Asby Långgata

Asby Långgata

Skötselplan för naturreservatet Hedners park

En välskött stig leder genom reservatet.

Skötselplan för naturreservatet Hedners park	Fastställd av Kommunfullmäktige: 2025-05-05 Gäller tillsvidare, revideras inom tio år. KS 2025/111	Skapare: Kommunekolog Åke Bruhn, Ydre kommun och Olle Jonsson, Länsstyrelsen Östergötland. Samråd med Asby sockenförening, Ydre pastorat och Samhällsbyggnadschef Joakim Ekström, Ydre kommun.
--	--	---

Bakgrund

Hedners park består till stor del av parkmiljö anlagd på 1800-talets mitt av dåvarande kyrkoherde i kyrkbyn Asby. Större delen karakteriseras idag av trädklädd betesmark eller skog, men en liten yta längst i söder utgörs av ett lusthus omgivet av gamla almar och klippt gräsmatta som kommer att omföras till slåtteräng. Länsstyrelsen har uppmärksammat 33 träd inom området vid inventerings av skyddsvärda träd. Inom området finns talrikt med gamla lövträd som i dag hyser höga biologiska värden, flera av dem på betesmark. På den produktiva skogsmarken står gamla träd av gran och tall, flera av tallarna är över 150 år gamla. Inslag finns av gamla aspar med bohål och andra lövträd som lönn, sälg, rönn och bok.

Längs sjön står en dunge dominerad av klibbalar med stort inslag av död ved som utgör en viktig biotop för ett flertal arter, inte minst hackspettar och andra fåglar. Vassbältet utmed stranden utgör en viktig miljö för fåglar, groddjur och insekter bland annat. Området har även stort rekreativvärde då parken sedan den anlades har nyttjats av allmänheten, en stig leder genom området förbi de speciella miljöer som skapades av kyrkoherden. Exempel på detta är en inristning i håll, klassad som kulturhistorisk lämning. En viktig attraktion är den jättelika ädelgran (abies) som torde ha en ålder av 160-180 år.

Syfte

Syftet med skydd av området är att bevara och stärka de biologiska värdena samt bevara en kulturhistorisk miljö för framtiden. Större delen av området kommer att kräva skötsel i form av bete och röjningar för att gynna de arter som är önskvärda i parken. Plantering av ädla lövträd kan ske för att behålla trädkontinuitet. Endast riskträd kommer att avverkas. Liggande träd får lämnas om de inte utgör hinder på stigar och annat. Främmande arter kommer ej tillåtas, undantaget abies-individen omnämnd ovan, dock kommer inga nya planteras och eventuella nya spontant uppkomna ungpantor att tas bort. För att nå syftet för friluftslivet kan olika anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Besksöta som växer i strandkanten.

Skötselområden

AVDELNING 1.

Stora och gamla ädla lövträd som bevaras, endast riskträd åtgärdas med antingen avverkning av hela träd eller skapandet av högstubbar av döda träd, alternativt grenkapning eller kronreducering beroende av behov. Hamling av almar som påvisar begynnande almsjuka kan vara lämplig åtgärd. Den klippta gräsytan intill lusthuset omförs till slätteräng. Detta område sköts av Ydre pastorat.

AVDELNING 2.

Bestånd av äldre klibbal med inslag av poppel. Fri utveckling, skulle gran komma in i beståndet tas dessa bort. All död ved lämnas och endast riskträd åtgärdas.

AVDELNING 3.

Igenväxande inägomark som lämnas för fri utveckling sånär som på att eventuella barrträd avverkas och friställning av ädla lövträd om sådana etablerar sig.

AVDELNING 5.

Betesmark. Fortsatt bete, röjning av mindre träd för att hindra igenväxning. Lämna stammar av fallna grova träd.

AVDELNING 7.

Längs östra delen finns en vildvuxen ridå av gran med inslag av aspar med bohål samt rönn, lönn, björk och enstaka tall och bok. Denna del lämnas för fri utveckling. Huvuddelen av området är ganska öppet efter barkborreangrepp. Här lämnas de stora träd som finns, kontinuerlig röjning av uppkommande träd och buskar. Naturvårdsträd, ädla lövträd och hasselbuskar sparas. Hasselbuskar kan kapas för att de ska växa sig rakare och tätare. Plantering av bok och andra ädla lövträd kan ske för att behålla kontinuitet. Fallna träd lämnas, de kan kvistas så bara stammen blir kvar.

AVDELNING 4.

Strandzon med äldre lövträd och vassbälte. Röjning i undre skikt, spara almar och andra ädla lövträd för kontinuitet. Röjning bland alar i vassen. Vassbältet lämnas intakt.

AVDELNING 6.

Äldre barrdominerad skog. Längs stranden återfinns gamla tallar och i södra delen gamla granar. Hindra inväxning av gran i undre skiktet i talldominerade området, röj här i undre skikt för att behålla sikten mot sjön. Sträva mot max fem procent krontäckning av gran, resten huvudsakligen tall med inslag av lövträd. Röjning av uppslag i undre skikt, gynna lövträd och främst ädellöv. Låt fallna träd ligga kvar, eventuellt kan de kvistas så bara stammen ligger kvar. Endast riskträd avverkas.

Ett stort bestånd av Natt och dag lyser upp längs leden.

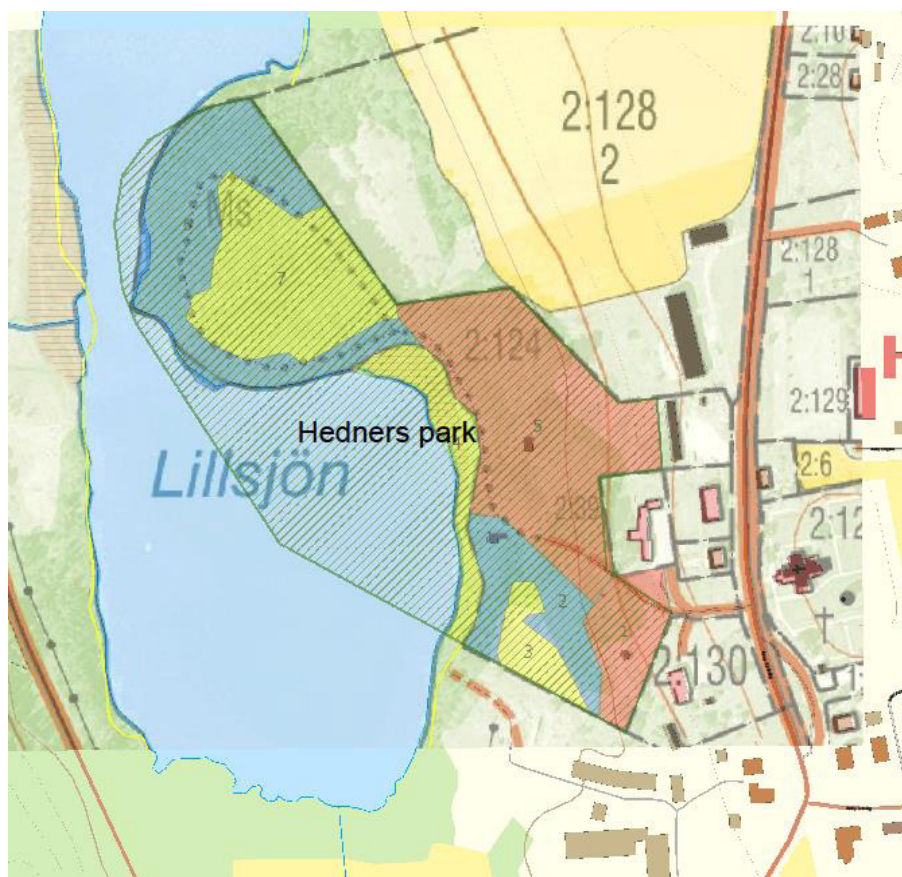
Generell information

Generellt för reservatet gäller att död ved som hindrar friluftslivet eller skötseln av reservatet, exempelvis på stigar eller anläggningar, får flyttas till andra delar av reservatet. Anläggningar är grillplatser med bänkar, utplacerade bänkar i övrigt, bryggor samt sagostigen. Dessa anläggningar underhålls löpande och nya kan tillkomma. I betesmark kvistas lämpligen liggande träd för att inte hindra bete, ris lägges i högar inom reservatet. Fallna granar kan lämpligen randbarkas för att förhindra spridning av skadeinsekter då risken för detta är stor. Klen ved härrörande från grenar från fallna träd samt små träd som avverkas i skötselsyfte kan användas som ved vid grillplatser. Grova grenar som fallit till marken ska ligga kvar. Dock kan kvistar tas bort för att inte vara till hinder. Ved tillhandahålles på grillplatser.

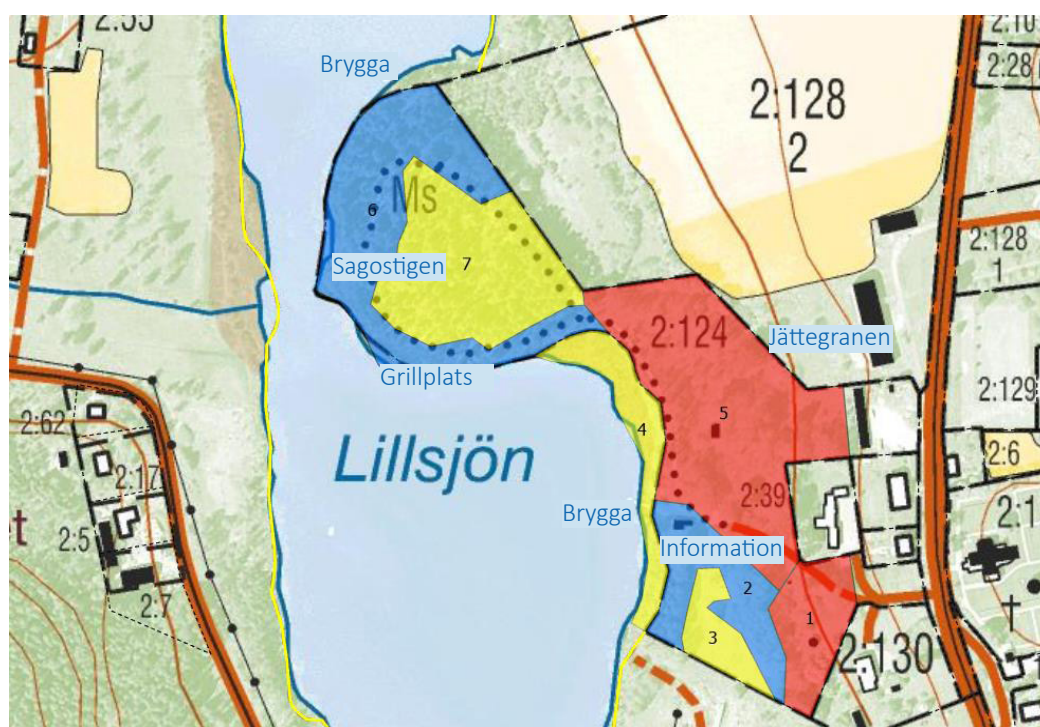

Tallticka.

Kartor

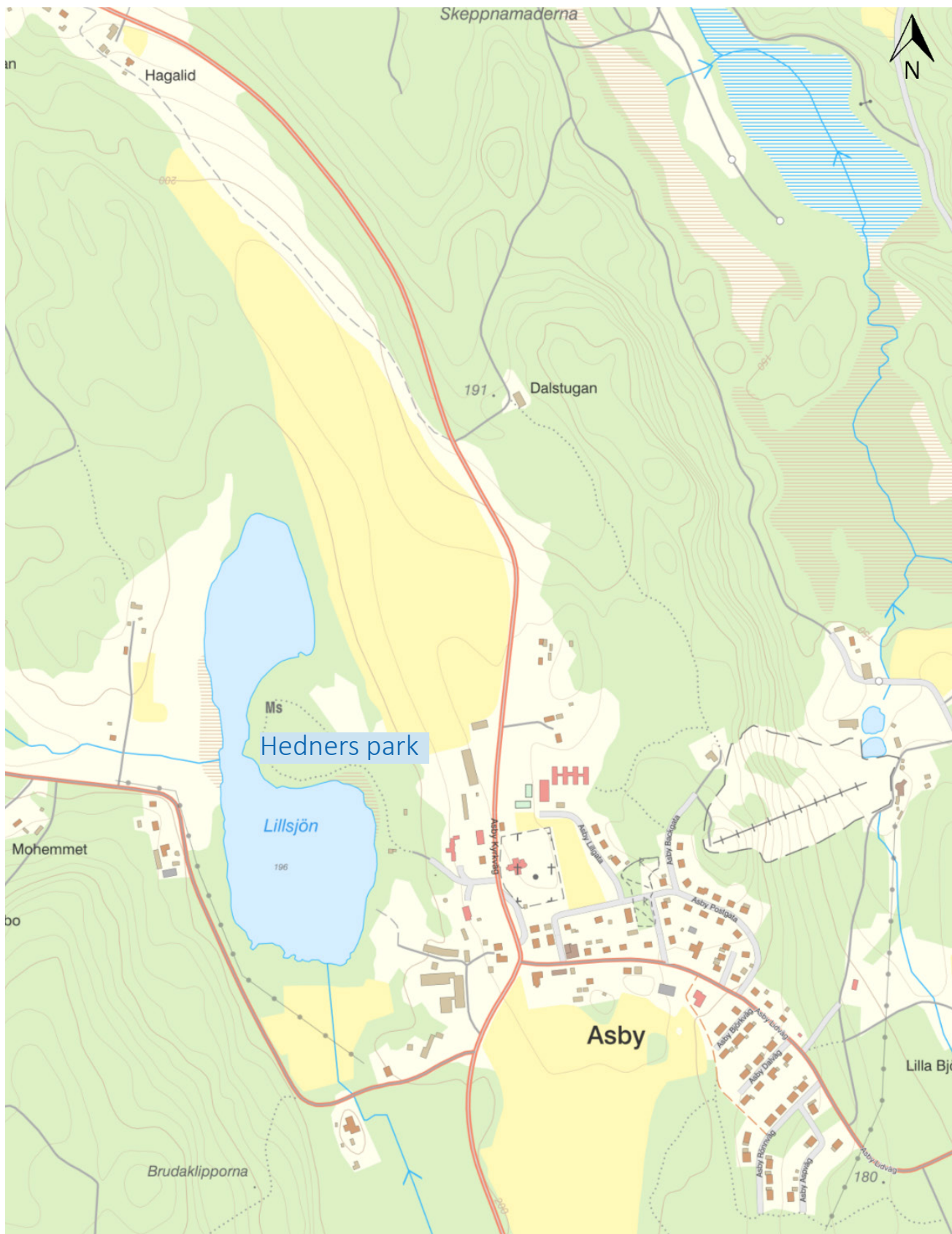

Karta 1. Reservatsgräns.

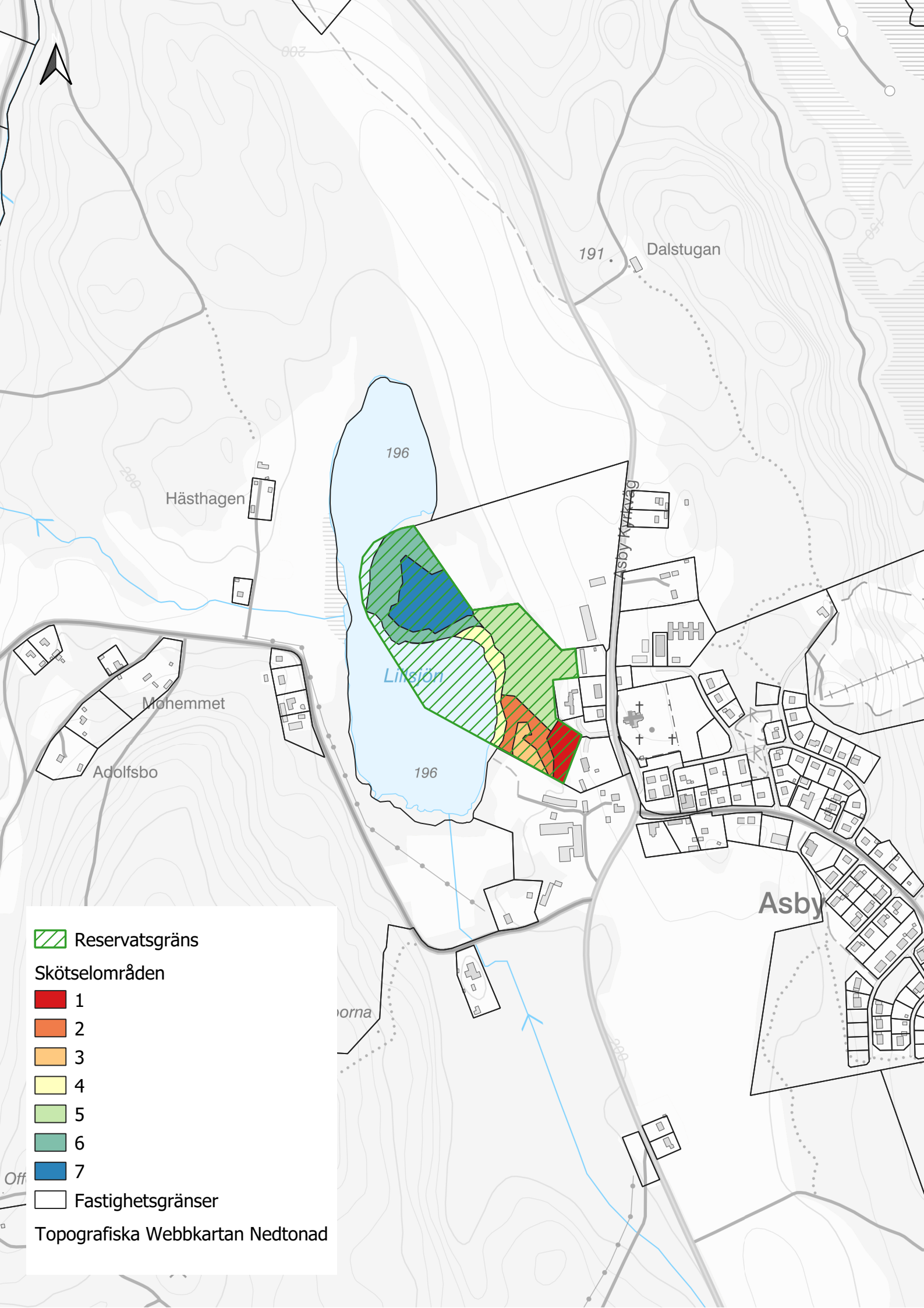

Karta 2. Avdelningar.

Kartor

Karta 3. Översiktskarta.

 Reservatsgräns

Skötselområden

 1

 2

 3

 4

 5

 6

 7

 Fastighetsgränser

Topografiska Webbkartan Nedtonad

Referens och kontakt:

Ydre kommun, Skötselplan för naturreservatet Hedners park.

Naturreservatsförvaltare:

Ydre kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen

0381-66 12 00

www.ydre.se

Fotografier: Åke Bruhn

Kartmaterial: Lantmäteriet